

DOKTORI (PhD) ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

KAPOSVÁRI EGYETEM
GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
Pénzügy és Számvitel Tanszék

Doktori Iskola vezetője:
Prof. Dr. KERÉKES SÁNDOR DSc
egyetemi tanár
MTA doktora

Témavezető:
DR. WICKERT IRÉN PhD

A PÉNZÜGYI LÍZING SZÁMVITELI KEZELÉSÉNEK
PROBLÉMÁI A HAZAI ÉS A NEMZETKÖZI SZABÁLYOZÁS
KERETEI KÖZÖTT

Készítette:
Gulyás Éva

Kaposvár
2014

Tartalomjegyzék

1.	A kutatás előzményei, célkitűzés	3
2.	Anyag és módszer	5
3.	Eredmények.....	8
3.1.	Az IFRS és a magyar előírások alapján számított eredmény eltérése a pénzügyi lízing szerződések esetén	9
3.2.	Az IFRS és a magyar előírások alapján számított eredmény eltérése a bérleti szerződések esetén.....	13
3.3.	Operatív lízingügyletek IFRS-beli minősítése	15
3.4.	Az operatív lízing főkönyvi adatainak átforgatása pénzügyi lízinggé	16
3.5.	A vezetők információigénye és a pénzügyi számvitel által szolgáltatott adatok.....	17
3.6.	A számviteli törvény és az IAS 17 megfeleltethetősége a lízing területén	17
3.7.	IFRS alapú beszámoló elkészítésének javasolt módszere.....	19
4.	Következtetések.....	21
5.	Új kutatási eredmények.....	25
6.	Javaslatok (elméleti és gyakorlati felhasználás).....	28
7.	Az értekezés témaköréből írt tudományos közlemények; ismeretterjesztő publikációk; előadások (konferencia, szimpózium, tanácskozás, ülések)	30

1. A kutatás előzményei, célkitűzés

A számviteli kutatások terén napjainkban két, egymással összefüggő téma is fellelhető. Ezek egyike a számviteli szabályozás egységesítésével foglalkozik, ennek keretében vizsgálja a nemzetközi számviteli standardok elterjedtségét, bizonyítván azok magasabbrendűségét. E körbe tartoznak az IFRS-ek Európai Unió általi befogadásának kérdéskörével, valamint a két fő standardalkotó testület, az amerikai FASB és az európai IASB együttműködésével, az általuk alkotott szabványok elfogadhatóságával kapcsolatos elemzések is. Ez utóbbi téma egyben át is vezet az általam választott másik kutatási területre, a lízingügyletek elszámolásával kapcsolatos kérdéskörre. Noha a lízingek szabályozása évtizedek óta megtalálható mind az amerikai US GAAP-ban, mind pedig az IFRS-ekben, azokat – különösen az utóbbi években – számos kritika éri. Ezen kritikák kiemelt vonása, hogy megkérdőjelezzik az operatív és a pénzügyi lízing elhatárolásának kritérium-rendszerét, egységes kezelést tartanak szükségesnek. Ennek megfelelően célként tűzték ki, hogy valamennyi lízingügylet szerepeljen a lízingbevevő mérlegében. A kutatások is elsősorban erre – a lízingbevevő beszámolójára gyakorolt szempontokra – fókuszálnak.

A disszertáció megírásának elsődleges célja, hogy bemutassa a számviteli harmonizáció miatt a pénzügyi szektor vállalataira nehezedő terheket, miközben igazolja a harmonizáció szükségességét a szakirodalmi hivatkozások alapján. A jelentéskészítési terheket a pénzügyi lízingszolgáltatást nyújtó vállalatok problémáin, a pénzügyi lízing hazai és nemzetközi szabályozásának bemutatásán keresztül kívánom bemutatni. Ennek során célom, hogy elemezzem a számviteli harmonizáció okait és ismertessem, hogy a magyar számviteli szabályok helyes értelmezésével

hogyan érhető el a nemzetközi standardoknak és egyben a hazai előírásoknak is megfelelő, azonos tartalmú pénzügyi kimutatás. Végző célom, hogy vázoljam a kétféle számviteli szabályrendszer szerinti párhuzamos jelentéskészítés automatizálásának, és folyamatos egyeztetésének megoldási lehetőségeit. Másodlagos célkitűzés, hogy bemutassam a lízingügyletek nemzetközi szabályozására vonatkozó legújabb tendenciákat, s felvázoljam az esetleges új IFRS elfogadásának következményeit a hazai jogi, számviteli és adózási környezetre, valamint felhívjam a figyelmet az új standard bevezetéséhez szükséges felkészülés fontosságára.

A cél megvalósítása érdekében az alábbi feladatok elvégzése szükséges:

- a számviteli harmonizációra vonatkozó irodalom áttekintése, rendszerbe foglalása és ismertetése;
- a pénzügyi lízing értékelésére és számviteli elszámolására vonatkozó szakirodalom feldolgozása;
- a lízingügyletek hazai sajátosságainak – jogszabályok, adózás, kalkuláció, marketing – bemutatása, és a számviteli rendszerbe történő illesztése;
- a pénzügyi és az operatív lízing elkülönítése szempontjainak ismertetése, ezek relevanciájának értékelése, valamint a magyar gyakorlat operatív lízingjeinek IAS 17 alapon történő elemzése;
- a lízingügyletek számviteli kezelésére vonatkozó legújabb hazai és nemzetközi tervezetek bemutatása;
- számszerű példák készítése az egyes típusokra, és a példák főkönyvi könyvelésének elkészítése,
- a mintába került lízingügyletek alapján a következtetések validálása, az eredmények lízingpiaci szintű általánosítása.

A disszertációban a kutatómunka során kapott eredményeket táblázatok, ábrák, diagramok és segítségével szemléltetem.

2. Anyag és módszer

Dolgozatom elkészítése során a Ph.D. Doktori Szabályzat (Kaposvári Egyetem, 2013) előírásait követtem.

A kutatási téma részletes megismerése céljából szekunder és primer adatgyűjtést végeztem. Az összegyűjtött adatok feldolgozása és elemzése során arra törekedtem, hogy hazai lízingpiac egészére jellemző megállapításokat tehessek.

Szekunder kutatás

Vizsgálataim alapját a nemzetközi számviteli standardok elterjedtségére vonatkozóan elsősorban a vonatkozó irodalom, illetve az EU valamint az IASB számára készített tanulmányok jelentették, melyeket az Irodalomjegyzékben tüntetek fel. Ezen kívül számos hazai kutatás eredményét is figyelembe vettem, különös tekintettel a nemzetközi könyvvizsgáló cégek és a PSZÁF ilyen irányú vizsgálataira.

Primer kutatás

A primer adatszerzésnél a kvalitatív (minőségi) és a kvantitatív (mennyiségi) kutatás módszereit alkalmaztam a lízingügyletek vonatkozásában.

Kvantitatív kutatás módszere

Állításaim megalapozására egyrészt saját számításaimat, másrészt az eredmények általánosítása érdekében egy 5800 elemű minta adatait használtam.

Az elemzés során figyelembe véve az ügyletek és az ügyfelek különféle jellemzőit, különös tekintettel az ügyletek kötési időpontjára, a szerződés devizanemére, futamidejére, a kalkulációban figyelembe vett cash flow

elemek típusára. Ezen információk alapján sokváltozós matematikai-statisztikai módszerekkel csoportosítom a lízingszerződéseket.

A tényleges kalkulációk alapján bemutattam a lízingügyletek jelenlegi magyar gyakorlat szerinti lízingkövetelés és az ehhez kapcsolódó eredmények nagyságát, amit összehasonlítottam a véleményem szerinti helyes elszámolás azonos tartalmú adataival.

A kétféle szabályrendszer eredményének időbeli lefutása eltérésére vonatkozóan elvégzett elemzések a mintába került ügyletek tényleges adatai alapján születtek.

Az operatív lízing (bérleti) szerződésekre vonatkozóan azt is bizonyítottam, hogy az általános szerződési feltételek alapján ezen ügyletek jelentős része pénzügyi lízingnek minősül az IAS 17 alapján. Bemutattam hazai operatív lízingek pénzügyi lízinggé alakítását is az IFRS beszámolóban való bemutatás érdekében.

Kvalitatív kutatás módszere

A vizsgálatba bevont lízingtársaságok operatív lízing, illetve bérlet üzletszabályzatait, általános szerződési feltételeit elemeztem, melynek célja annak megállapítása volt, hogy a hazai lízingpiacon jelenlévő operatív lízingügyletek nemzetközi számviteli standardok szerint milyen arányban minősülnek operatív, illetve pénzügyi lízingnek, azaz a piac mekkora részét érinti a pénzügyi lízinggé alakítás kötelezettsége.

Az elemzések során az alábbi kérdésekre keresem a választ:

- a) A kétféle elszámolás (HAS és IFRS) szerinti eredmény időbeli lefutásában tapasztalható eltérés mértéke mekkora és milyen tényezőkkel magyarázható?
- b) Milyen az ügyletek időbeli lefutása? Igaz-e, hogy az ügyletek futamidő alatti eredménye megegyezik a kétféle beszámolási rendszer

szerint? Összességében igaz, de az ügyletek időbeli lefutása eltérően alakul, ezért a statisztikai vizsgálatok során jellemzem az ügyletek időbeli lefutását, tipizálni próbálom az ügyleteket időben leírt pályájuk, „profiljuk” szerint.

Az elemzések során jelenleg egy, a magyar lízingpiac megoszlásra reprezentatív átsúlyozást használok, így eredményeim kivetíthetők a teljes magyar lízingpiacra.

Elemzéseim az alábbi fő területekre terjednek ki:

1. A figyelembe vett változók közötti kapcsolatok vizsgálata
2. A lízingügyletek csoportosítása eredményalakulásuk időbeli lefutása szerint
3. A kétféle elszámolás (magyar és IFRS) közötti eltérések számszerűsítése és az eltérés mértékére ható tényezők elemzése

Statisztikai elemzéseim során az Excel mellett az IBM-SPSS programcsomag 20-as verzióját, valamint az R+ programot használtam.

3. Eredmények

Az ügylet árazásáról, elfogadásáról való döntés alapját minden esetben az úgynevezett „belső” kalkuláció adja, amely az ügyletből származó valamennyi tervezett cash flow összeget figyelembe veszi a tervezett időpontra vonatkozóan, s ezt a cash flow sorozatot diszkontálja egy meghatározott diszkontráta segítségével. A cash flow becslésekor valamennyi gazdaságilag releváns elemet figyelembe vesznek, függetlenül az aktuális számviteli előírásoktól. Ez alapján sor kerül egy olyan belső kamatláb meghatározására, melynek használatával a jövőben esedékes cash flow-elemek jelenértéke éppen megegyezik a lízingszerződés tárgyát képező eszköz finanszírozott értékével. E kamatláb az effektív kamatláb.

Az így kapott kamatláb jelenti a lízingbeadó által gazdaságilag elérhető hasznot, s ennek mértéke alapján meghozható a finanszírozásra vonatkozó döntés.

A vizsgálat legfontosabb tanulsága, hogy – noha az ügyfél befizetései mindkét esetben azonosak – az ügyfél számára készített kalkuláció és a gazdasági kalkuláció által meghatározott kamatláb eltér egymástól, jellemzően az előbbi javára.

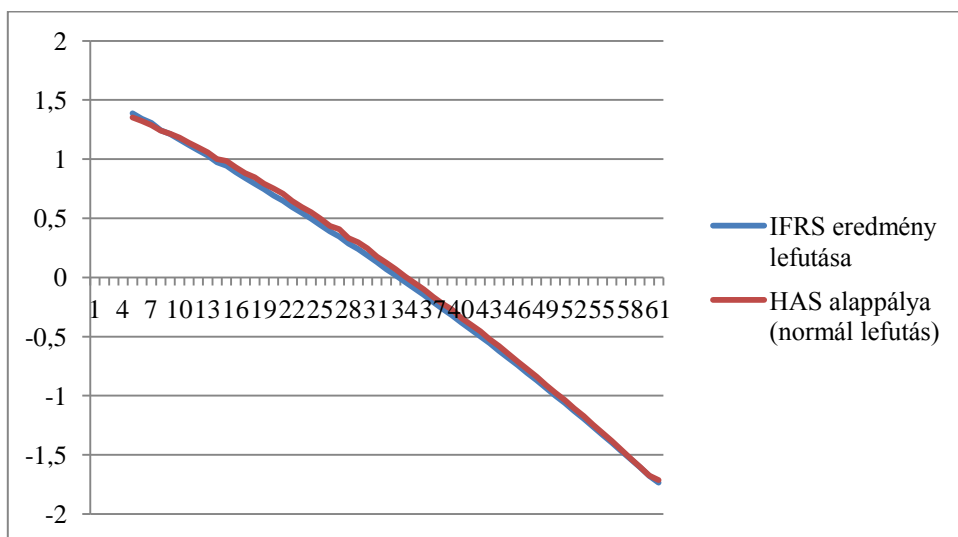
Doktori téziseim további részében a vizsgált minta alapján kapott főbb eredményeket mutattam be, amelyek alátámasztják az előző fejezetben ismertetett elméleti kalkuláció és annak különféle változatai alapján kapott eredményeket.

3.1. Az IFRS és a magyar előírások alapján számított eredmény eltérése a pénzügyi lízing szerződések esetén

Azonos finanszírozott összeg és standard kalkuláció esetén az IFRS által előírt effektív kamattal számított időszakos eredmény-alakulás szinte teljesen megegyezik a HAS szerinti – effektív kamat alkalmazását explicite meg nem követelő – eredmény-realizálással.

Ez az eset azonban – mint a mintába került ügyletek mutatták – nagyon ritkán fordul elő, az eredményalakulást az ügylet kalkulációjának sajátosságai alapvetően befolyásolják.

A HAS eredmény időbeni alakulásában ennek megfelelően négy fő csoport alakult ki a klaszterezési eljárás alapján, amelyek közül az első – a normál HAS eredmény-lefutás – szinte azonos az IFRS szerinti lefutással.

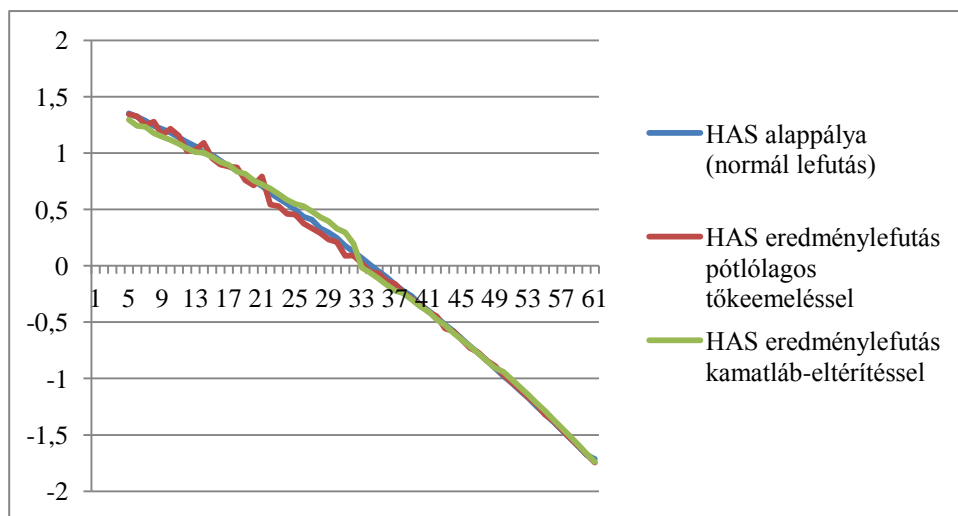
Forrás: saját ábra a minta adatai alapján

1. ábra: A 61 hónapos futamidejű pénzügyi lízing szerződések IFRS és HAS szerinti normál eredményének lefutása

Az ábrában kék vonallal az IFRS eredmény lefutását jelöltem, a piros –

normál HAS – lefutás alakja nagyon hasonló, az egyes időszakokban egészen kicsi eltérések figyelhetők meg ebben. Ezen normál HAS eredménylefutást követő ügyletek esetében a kamatláb végig egyenletes, azaz a futamidő során nem változik a referencia kamatlábhoz való viszonya, és a futamidő alatt nincs semmilyen előre beépített pótlólagos tőkeelem, azaz a szerződés sem speratív (fenntartási) jutalékot, sem pedig speratív biztosítási díjat nem tartalmaz. (Ez a kör a vizsgált szerződések 38%-át teszi ki.)

A HAS lefutások következő csoportjai éppen ezen tulajdonságok mentén képződtek. Az egyik csoportban csak a pótlólagos tőkeelemek hatása jelent meg, a másik csoportban kizárólag a kamatláb degresszivitása, míg a harmadik csoportban mindkét tényező együttesen szerepelt. További magyarázó tényezők nem voltak azonosíthatók.

Forrás: saját ábra a minta adatai alapján

2. ábra: A 61 hónapos futamidejű pénzügyi lízing szerződések HAS szerinti eredményének normál és kamatláb eltérítését tartalmazó lefutása

A fenti ábrán az áttekinthetőség érdekében csak az egyedi hatásokat tükröző eredménylefutásokat ábrázoltam.

A **kamatláb-eltérítés** esetén (zöld görbe) az alacsonyabb kamatláb alkalmazásának periódusában a magyar gyakorlat szerződés szerinti kamatszámolása alacsonyabb eredményt mutat, mint az IFRS effektív kamatlába következtében realizált összeg, s ez a futamidő második felében megfordul. Az ügyféllel szembeni követelésként a gyakorlatban az effektív kamatlábtól eltérített számlázott kamatoknak jelennek meg, hiszen az ügyfél által ez az összeg ismert. Ennek bevételként való realizálása azonban elvileg – az időbeli elhatárolás elvének alkalmazásával – elszakítható a számlázástól,

A kamatok időbeli elszámolására, realizálására vonatkozóan semmilyen előírás nem található a vonatkozó hazai jogszabályokban. A számviteli kormányrendelet ugyanakkor tárgyalja, hogy a problémás ügyletek esetén hogyan kell eljárni a kamat realizálásakor, valamint tartalmaz egy előírást (a 10.§ 2. (i) pontja), mely szerint kamatként kell kimutatni „a kamatmentesen nyújtott hitel, kölcsön után felszámított kezelési költség azon részét (összegét), amely az üzletszabályzatban foglaltak alapján, tartalmában a pénz használatának ellenértékét kifejező kamatnak felel meg”.

A számviteli kormányrendelet értelmezése alapján igazoltam azt az állítást, hogy a ***hazai jogszabályok nemcsak hogy nem kötelezik a szerződés szerinti kamatok számviteli realizálására a hitelezőket, hanem megkövetelik a kamatjellegű jutalékok kamatokkal azonos módon*** történő – s ilyen módon tőkearányosan, ***állandó kamatlábbal számítandó*** bemutatását.

A fenti megfontolást árnyalja a számviteli kormányrendelet 17. §-a, amely a kamatok realizálásáról szól. Ennek értelmében kamatból származó követelést és bevételt csak akkor lehet kimutatni a beszámolóban, ha annak realizálása biztos, azaz a követelés a fordulónapon maximum 30 napon túli késétséggel rendelkezik, illetve az alapkövetelés minősítése problémamentes vagy külön figyelendő kategóriába esik.

A kormányrendelet kamatfelfüggesztésre vonatkozó explicit szabálya és a kamatok időbeli realizálására vonatkozó implicit szabály egymással ellentétes. Az ellentét feloldása a két előírás valamelyikének megszüntetése útján lehetséges, s mivel *a kamatfelfüggesztésre vonatkozó szabály* sem gazdasági hasznot, sem többlet-információt nem eredményez, véleményem szerint e szabály *megszüntetésére*, kivezetésére *van szükség*.

A **pótlólagos tőkeemelés** esetén a futamidő alatt előre meghatározott időpontokban további cash flow elemek kifizetésére kerül sor, melyeket a finanszírozó nem közvetlenül, hanem a rendszeres törlesztőrészek részeként térít meg az ügyféllel.

Az ábra pirossal jelzett görbéje mutatja, hogy a normál lefutáshoz képest a pótlólagos tőkeelemek alkalmazása (amely a szerződések 18%-ára jellemző) folyamatosan változtatja a görbe alakját, beleavatkozik az egyenes lefutásba, attól időszakra időszakra eltéríti azt, gyakorlatilag a normál lefutás körül ingadozva. Ez a lefutás megfelel az elvárt elméleti lefutásnak, hiszen az egyes időpontokban történő pótlólagos kifizetés a hazai szabályok szerint az adott időszak költségeként jelenik meg, időbeli lefutása tehát lineáris. A havi összesítéssel elszámolt eredmény esetében ez az eltérés kevésbé látványos, míg ugyanez napi bontásban elemezve jelentős kilengést eredményez. Számviteli szempontból azt mondhatjuk, hogy a havi elszámolásnál gyakoribb elszámolásra nincs szükség, ennél gyakoribb zárást a számviteli kormányrendelet sem ír elő a bankok számára.

A kalkuláció során figyelembe vehető, illetve figyelembe veendő cash flow-elemek köre kérdéseket vet fel egyrészt a gazdasági megfontolások oldaláról, másrészt ezek számviteli elszámolhatóságának oldaláról. A hazai lízingkonstrukciók esetén számos olyan cash flow-elem is jelentkezik, amely nem az ügyindításkor merül fel, ám figyelembe vétele a gazdasági kalkuláció során elengedhetetlen.

Amennyiben a pótlólagos (rendszeres) pénzkirámlás ellenértékét az üzleti modell szerint a finanszírozott összeg növekedéseként értelmezzük, akkor az a belső kamat számításában figyelembe veendő. Az IAS 17 értelmében azonban a minimális lízingfizetéseknek nem képezhetik részét azok a díjak, amelyeket a lízingbevevő köteles megtéríteni, így például a különféle szolgáltatások költségei, a lízingszerződés fenntartási költségei, illetve a különböző adók. A standardok alapelve alapján a valós kép tükröztetése kiemelt jelentőségű, így a fenti üzleti modellek bármelyike alkalmazható nem csak a lízingbeadó gazdasági kalkulációjában, hanem az IFRS szerinti beszámoló elkészítésekor is¹, szemben a nyíltvégű pénzügyi lízing tőkerészére számított áfa összegével.

Az ügyletek 42%-a azonban mindkét módszertani eltérést tartalmazza, egyrészt a futamidő folyamán **folyamatosan felmerülő költségeket** pótlólagos tőkeemelésként kezeli, s egyúttal a **kamatlábat is eltéríti** az effektív kamatlábtól. Ez a csoport elméleti oldalról nem tesz szükségessé újabb jogszabály-változást, ez irányú javaslatomat már az előző két ábránál bemutattam.

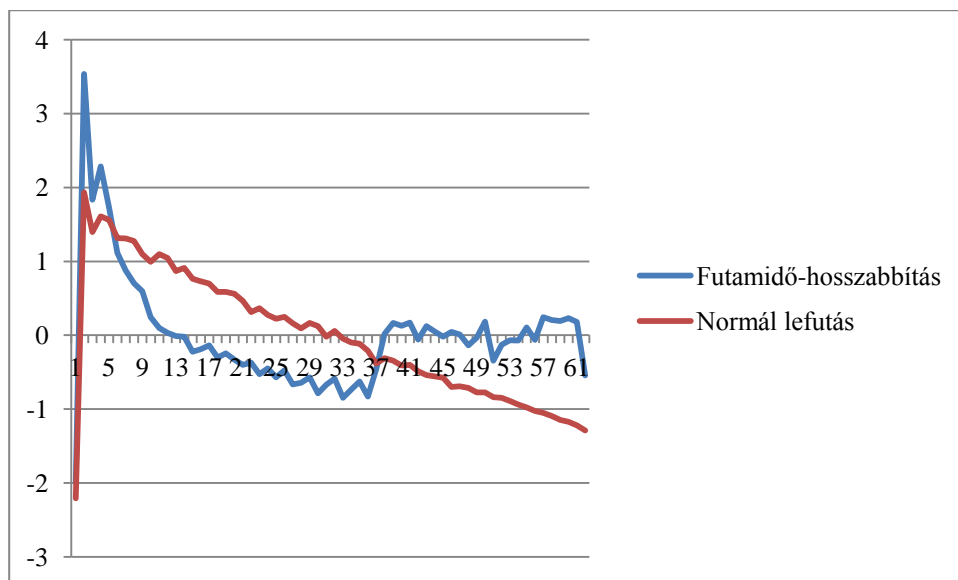
3.2. Az IFRS és a magyar előírások alapján számított eredmény eltérése a bérleti szerződések esetén

A bérleti szerződések esetén a magyar eredmény időbeli lefutása az alkalmazott elszámolási módszernek megfelelően gyakorlatilag egyenletes volt, így elegendő volt egyetlen görbe felrajzolása.

A bérleti szerződések IFRS szerinti pénzügyi lízinggé minősítése esetén a

¹ Tudomásom szerint az általam javasolt eljárás nem általánosan elfogadott, a nagy könyvvizsgáló cégek között biztosan van olyan, melynek hazai gyakorlata az itt leírtakkal ellentétes.

rendelkezésemre álló, effektív kamatláb szerinti szerződések lefutását vizsgáltam meg a különböző futamidejű szerződésekre külön-külön. A megfigyelt két jellemző lefutástípust a 62 hónapos ügyletek lefutását mutató ábráival illusztrálom.

Forrás: saját ábra a minta adatai alapján

3. ábra: A 62 hónapos futamidejű bérleti szerződések IFRS szerinti eredményének lefutása

A normál IFRS eredménylefutás piros ábrája jól tükrözi az első időszak torzító hatását, ám utána egyértelműen látszik az elméleti IFRS lefutásnál is tapasztalt csökkenés is. A görbe nem egyenes volta az átárazódások hatását tükrözi. A futamidő-hosszabbítással rendelkező szerződések (kék görbe) is hasonló képet mutatnak a 36. hónapig, amikor is az eredetileg ott lejáró szerződések újrakötésre kerültek, s a maradványértékkel, mint finanszírozott összeggel, újraindult az ügylet. Az újrakötés azonban a gyakorlatban számos megoldást jelent, ez tükröződik az eredeti lejárat utáni igencsak szabálytalan eredménylefutásban.

A kétféle IFRS- és az egyenletes HAS eredménylefutás alátámasztja azt a

korábbi megállapítást, mely szerint az adott ügylet *pénzügyi lízinggé vagy bérletté történő minősítésének szabályrendszere feltétlenül felülvizsgálatra érett*, s azt is, hogy mind a magyar, mind pedig az IFRS szerinti elszámolásoknál különös figyelmet kell fordítani *a szerződés meghosszabbítására vonatkozó lehetőség* számvitel kezelésére.

3.3. Operatív lízingügyletek IFRS-beli minősítése

A hazai szabályozás szerint a tulajdonjog biztos, vagy futamidő végi opciós átkerülése esetén beszélünk pénzügyi lízingről. A pénzügyi lízinggé való minősítés kritériumait négy pontban határozza meg a törvény, a nemzetközi standardok szerint azonban e feltételek sem pontosan ebben a formában vizsgálандók, s más – a hazai szabályozásban ismeretlen – feltételek is vizsgálандók. Néhány jelentősebb operatív lízingre vonatkozó általános szerződési feltételei (továbbiakban ÁSZF) alapján bizonyítottam, hogy *a hazai operatív lízingügyletek a lízingbeadó szempontjából jellemzően pénzügyi lízingnek minősülnek*.

A **tulajdonjog** lízingbeadóhoz visszakerülésének szerepeltetése azt eredményezi, hogy ezen szempont alapján *a szerződés pénzügyi lízinggé történő minősítésére* sem a hazai előírások, sem pedig a nemzetközi standardok szerint *sincs szükség* és lehetőség.

Megállapítottam, hogy az idő előtti felmondás eseteiben a lízingbeadó jogosult a hátralévő tőketartozás beszedésére, valamint az **elszenvedett veszteség** és az elmaradt hasznok megtérítésére, azaz *a vizsgált lízingszerződés a nemzetközi standardok alapján pénzügyi lízingnek minősítendő*.

A lízingbeadók jellemzően kizárják mind a **maradványérték** árfolyamának változásából eredő **kockázatokat**, mind pedig a piaci érték változásából

adódó kockázatokat, melynek következtében a *vizsgált operatív lízing szerződés a nemzetközi standardok szempontjából pénzügyi lízingnek minősül.*

A futamidő általában nem **meghosszabbítható**, mivel a szerződés ilyenkor általában automatikusan megszűnik, a lízingbevevő ekkor köteles a lízingtárgy visszaszállítására, s amennyiben ezt nem teszi meg, a futamidő után eltelt időszakra használati díj megfizetésére kötelezhető, így *az adott operatív lízingszerződés nemzetközi standard szerinti pénzügyi lízinggé minősítése nem szükséges.*

Az általános szerződési feltételek nem tartalmazzak semmilyen utalást arra vonatkozóan, hogy a **fizetendő lízingdíjak jelenértéke** hogyan viszonyul a lízingtárgy ügyindításkori valós piaci értékéhez. Arra sincs utalás a szerződésben, hogy tárgy **gazdaságilag hasznos élettartama** és a szerződés futamideje hogyan viszonyul egymáshoz.

3.4. Az operatív lízing főkönyvi adatainak átforgatása pénzügyi lízinggé

1. táblázat: Operatív lízing átforgatása pénzügyi lízinggé

Adatok forintban					
Megnevezés (Adatok forintban)	Díjbevételek	Amortizáció	Eredmény	Tárgyi eszköz nettó értéke = Lízingkövetelés	IFRS Eredmény-tartalék
1. periódus - magyar könyvek szerinti állapot	233 541	175 000	58 541	825 000	-
Önerő miatti korrekció			-	100 000	-
Díjbevételek töketörlesztő részének korrekcióje	- 125 541		- 125 541	- 125 541	-
Amortizáció visszaforgatása		- 175 000	175 000	175 000	-
	108 000	-	108 000	774 459	-
2. periódus - magyar könyvek szerinti állapot	233 541	175 000	58 541	650 000	
Díjbevételek töketörlesztő részének korrekcióje	- 140 606		0	- 140 606	
Amortizáció visszaforgatása		0 - 175 000	175 000	175 000	
Halmazott IFRS korrekció - csak mérlegben				- 50 541	
	92 935	-	92 935	633 854	108 000
Elvárt érték pénzügyi lízing esetén	92 935	-	92 935	633 854	108 000

Forrás: saját számítás

A tábla tükrözi az átalakításhoz szükséges valamennyi lépést: az amortizáció visszaforgatását, a díjbevétel tőkerészének átvezetését a lízingkövetelés csökkentéseként, az adott időszaki eredmény következő időszakban eredménytartalékként történő megjelenítését, valamint a tárgyi eszköz – fejléc átnevezésével megjelenített – átsorolását a lízingkövetelések közé.

3.5. A vezetők információigénye és a pénzügyi számvitel által szolgáltatott adatok

A vezetők információ-igényének egyik kulcspontja az elért eredmény tényezőinek számszerűsítése, annak eldöntése, hogy a különböző üzleti konstrukciók, eltérő megoldások hogyan hatnak az eredményre.

A vezetői információ-igényeket tekintve megállapítható, hogy *az ügyfélszerződés alapján összeállított* – a magyar gyakorlatnak megfelelő – *beszámoló transzparensőbb*, elemezhetőbb adatokat nyújt a menedzsment számára. Ennek oka éppen a részletek elkülönítése, a különféle tőkeelemek külön történő kezelése. Míg az IFRS-ben nem mutathatók ki az egyes tőkeelemek, azok a tőke változásaként jelennek meg, és a kamat is nettó módon, a tényezők hatásait összevonva kerül megjelenítésre, addig a hazai gyakorlat alapján készült beszámolóból az eredmény összetevői (kamatt, jutalék, biztosítás) egyszerűen kimutathatók.

3.6. A számviteli törvény és az IAS 17 megfeleltethetősége a lízing területén

Mint korábban bemutattam, az IFRS előírásai szerinti beszámoló elkészíthető a magyar szabályok szerinti könyvvezetés alapján is, a szükséges korrekciók figyelembe vétele segítségével. A tárgyalt módosítások köre a következő

volt:

- az ügyleti kamatok effektív kamattól való eltérítésének korrekciója;
- ügyindításkor felmerülő közvetlen költségek elhatárolása és kamatarányos feloldása;
- futamidő alatt folyamatosan felmerülő költségek tőkeelemként való kezelése.

Korábban már bizonyítottam, hogy az *ügyleti kamatok* egyenletes kamatlábtól való *eltérítése nem felel meg a számviteli törvény szellemének*, az összemérés elvének. Ezen a területen tehát korrekció végrehajtása szükséges, melynek feltétele, hogy rendelkezésünkre álljon az ügyfélszerződés cash flow-elemei alapján kalkulált belső megtérülési ráta, s így minden időszakra meghatározható legyen a törlesztőrészlet tőke-kamat bontása. E módosítások elvégzése után tehát a magyar könyvekben szereplő tételek megfelelnek majd a számviteli törvényben definiált összemérés elvének, és egyúttal alátámasztják a nemzetközi standardok szerint is realizálható bevételt. A fenti megoldás megvalósíthatóságának feltétele még a számviteli kormányrendelet által megkövetelt kamat-felfüggesztési kötelezettség megszüntetése.

Kidolgoztam a következő fejezetben található megoldási javaslatot – ami megtartja a jelenlegi magyar főkönyvi könyvelést és az erre épülő beszámolót, ám lehetővé teszi az IFRS szerinti analitikus – szerződés- és partnerszintű – könyvvezetést is, s egyben támogatja a kétféle beszámolóban bemutatott értékek közötti eltérések levezetését is.

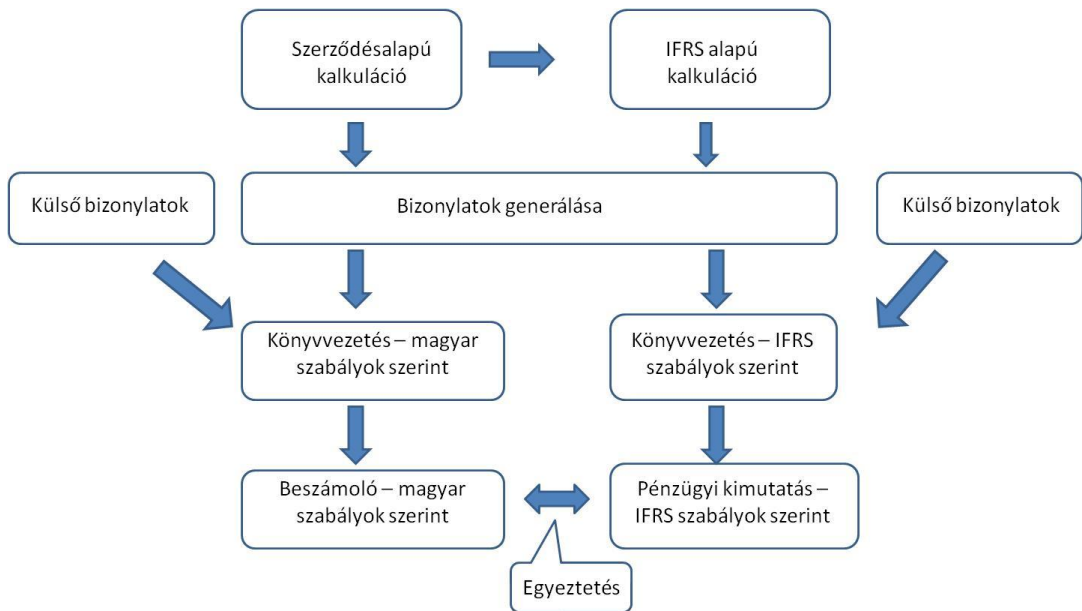
3.7. IFRS alapú beszámoló elkészítésének javasolt módszere

A kiindulás feltétele az, hogy a kétféle – szerződésalapú és IFRS alapú – ügyleti kalkuláció rendelkezésre álljon, és a kettő közötti kapcsolat szerződésszinten automatikusan biztosított legyen. Az esedékes díjak könyvelése mindkét számviteli szabályrendszer szerint azonos lesz, hiszen az ügyfél számára kiterhelt² összeg adott. A hátralévő tőke összege, valamint az adott időszakban realizált összege azonban eltér, ezért ezek nyilvántartására a magyar könyvektől függetlenül van szükség. Az ennek megfelelő pénzügyi kimutatás összeállításához a főkönyvi számlákat három csoportba kell osztani. Az egyik csoportba kizárólag a magyar beszámolóban, a második csoportba kizárólag az IFRS szerinti kimutatásokban, míg a harmadik csoportba a mindkét szempontból figyelembe veendő számlák tartoznak. A rendszer felépítését ekkor a következő ábra mutatja.

Az ügyfélszerződés alapján készített kalkuláció képezi az ügyfélnek kiküldött bizonylatok alapját, és így ez alapján automatikusan megtörténik a könyvelés, amelyet kiegészít a jellemzően külső bizonylatok formájában megjelenő kezdeti közvetlen költség, melynek elhatárolása automatikusan könyvelődik a külső bizonylat alapján, míg feloldását a kalkuláció alapján generált adatok jelentik. Az egyezőségek biztosítása érdekében ekkor nem új bizonylat generálása javasolt, hanem az ügyfélnek küldött bizonylat kiegészítése az IFRS szerinti kalkuláció tőke-kamat megbontásával. Ez a „másodlagos” megbontás természetesen nem jelenik meg az ügyfél számára megküldött bizonylaton, ám a rendszerben nyomon követhetővé válik a

² A hazai gyakorlatban a lízingügyletek esedékes részleteitől szóló számlát (bérlet és nyíltvégű lízing esetén), illetve fizetési értesítőt (zártvégű lízing esetén) a lízingbeadó rendszeresen megküldi a lízingbevevőnek, hiszen az esetek nagy részében a kamat- és árfolyamváltozás miatt a fizetendő pontos összeget az ügyfél más módon nem tudja meghatározni.

kétféle elszámolás eltérése.

Forrás: saját tapasztalat

4. ábra: A magyar és az IFRS szerinti beszámoló-készítés folyamata elkülönült könyvvizetés alapján

A fenti könyvvizetés alapján előáll tehát a teljes – magyar és IFRS – főkönyvi struktúra, amely lehetőséget ad mindkét beszámoló előállítására. A nemzetközi számviteli szabályok alapján készített beszámoló tehát ugyanúgy előállítható könyvelt bizonylatok alapján, mint ahogy a magyar beszámoló is. A fenti elszámolási mód gyakorlati alkalmazására a mintába került szerződések alapján teszek majd kísérletet.

4. Következtetések

A vizsgált irodalom, a jogszabályi előírások és saját tapasztalataim alapján bebizonyosodott, hogy a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások számára gyakorlatilag **nem kerülhető el a konszolidált szintű beszámoló IFRS alapon történő előállítása**, hiszen akár a jogszabályi előírások – tőzsdén jegyzett voltuk, vagy nyilvános kötvénykibocsátásuk –; vagy az anyavállalatok által támasztott igények okán ez kötelezettség. Emellett elengedhetetlen számukra a PSZÁF által kijelölt bankcsoportra vonatkozóan a hazai szabályokon alapuló konszolidált jelentés előállítása is, együtt az ugyanezen szabályrendszert alkalmazó egyedi szintű beszámolók előállításával. Ez **a többszörös adminisztrációs teher** az érdekhordozók igényeinek figyelembe vételével **csökkentendő**, különös tekintettel a szektor intézményeire nehezedő egyéb terhek növekedése mellett, melyek a hatékonyság és költségtakarékosság szerepét előtérbe helyezik. Ugyanakkor a terhek ilyen csökkentése **nem rontaná a hitelintézetekről egyedi szinten rendelkezésre álló információ minőségét**, s kellő körültekintés esetén nem befolyásolná kedvezőtlenül a költségvetés adóbevételeit sem. A fentiek értelmében a hitelintézeti szektor számára célszerű volna lehetővé tenni az egyedi vállalatok szintjén is a nemzetközi standardok szerinti jelentés elkészítését, mind adózási, mind pedig felügyeleti célokra.

A hitelintézetekre és pénzügyi vállalkozásokra vonatkozó **számviteli** kormányrendelet áttanulmányozása során azt tapasztaltam, hogy az abban foglalt **szabályok túl részletesek**, viszont nem képesek a jelenségek teljes körét leírni, szabályozni, s így számos esetben leszűkítő értelmezést eredményeznek, amely a számviteli törvény alapelveivel, de különösen a megbízható és valós kép bemutatásának igényével ellentétes gyakorlatban és hozzáállásban nyilvánul meg. Ahhoz, hogy a jogalkotó által explicite nem

szabályozott területek értékelése és nyilvántartása során az alapelvek teljeskörűen érvényesülhessenek, szükség van a szabályozás jellegének megváltoztatására, és a keretelv-jelleg deklarálására.

A számviteli kormányrendelet kiemelt fontosságú területe a **kamatok realizálásának szabályozása**. Az erre vonatkozó előírások tanulmányozása, valamint a kapcsolódó jogszabályok – ideértve a Ptk – vizsgálata során megállapítottam, hogy **a kamatok felfüggesztésének módszertana nem szolgálja sem az ügyfelek érdekeit, sem a külső és belső érdekeltek információ iránti igényének jobb kielégítését**. Az ügyfél által megfizetendő pénzüsszeg nagysága a jelenlegi szabályozás mellett – ahol a késedelmesen megfizetett kamat tőkésítése nem tiltott – független a kamatfelfüggesztéstől és a törlesztési sorrend alkalmazásától, így a fizetendő összeg ebben az esetben – ügyleti kamat alkalmazása esetén – pontosan megegyezik a speciális törlesztési sorrend alkalmazása nélkül fizetendő összeggel. Megállapítottam azt is, hogy a kamatok felfüggesztése a gyakorlatban a követelés ezen részére történő 100%-os mértékű értékvesztés-képzésnek felel meg, amit a vonatkozó jogszabályt megelőző 100%-os céltartalék képzésére vonatkozó előírás is alátámaszt. **A kamatfelfüggesztés és a törlesztési sorrend azonban nagy adminisztrációs és informatikai terhet jelent a hitelintézetek számára, miközben érdemleges eredménnyel sem az átláthatóság, sem pedig a tartalékolás tekintetében nem jár, miközben lehetlenné teszi az effektív kamatláb egyszerű alkalmazását**. A fentiek alapján szükségesnek látszik a számviteli kormányrendelet kamatfelfüggesztésre és törlesztési sorrend meghatározásra vonatkozó előírásainak megváltoztatása.

A számviteli kormányrendelet **kamatmentes ügyletekre** vonatkozó előírása szükségessé teszi ilyen esetekben **is a kamatok elkülönítését** az esetleges kezelési költségeken belül, és ennek kamatként történő realizálását is. Ezen

probléma megoldásának számszaki bemutatása alapján arra a következtetésre jutottam, hogy **a számviteli törvény megbízható és valós összkép követelménye**, valamint a számviteli kormányrendelet tételes előírása **alapján az effektív kamatláb alkalmazása szükséges** a futamidő alatt, annak ellenére, hogy ezt explicite nem írja elő. Előző módosítási javaslataim megvalósítása esetén az effektív kamatláb alkalmazása bevezetésének további akadálya nincs.

A hazai szabályozási megoldások áttekintése során megvizsgáltam az **új Ptk. pénzügyi lízingre vonatkozó**, s várhatóan 2014-ben hatályba lépő **rendelkezéseit** is. E rendelkezések **nincsenek összhangban sem a jelenlegi magyar szabályozással, sem pedig a hatályos nemzetközi számviteli standard előírásaival**. Ugyanakkor nem veszik figyelembe az IAS 17 módosítására irányuló, évek óta tartó nemzetközi erőfeszítéseket, és a várható megoldási irányokat sem. A Ptk.-ban foglalt megoldás ezen felül véleményem szerint **elhibázott kritériumot ír elő** a pénzügyi lízingügyletté minősítéshez, mert a futamidő alatti pénzáramok nominális értékét hasonlítottatja a finanszírozott eszköz valós értékéhez, amely feltétel minden esetben fenn kell, hogy álljon, ellenkező esetben ugyanis a hitelező még a kihelyezett tőkéjét sem kapná vissza – még az eredeti szerződés szerint sem. Mindez szükségessé teszi a pénzügyi lízing Ptk.-beli **szabályozásának felülvizsgálatát**, s egyben az általam ismertetett szakmai érveken túl az IAS 17 felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok figyelembe vételét, az új nemzetközi lízingstandard előírásait.

A vizsgált általános szerződési feltétel és saját korábbi tapasztalataim alapján is úgy látom, hogy **a lízingügyletek** hazai számviteli szabályok szerinti **minősítése** – pénzügyi vagy operatív lízingként történő besorolása – **nem felel meg** sem **a gazdasági tartalomnak**, sem a nemzetközi számviteli standardoknak. A szabályozás jelenlegi formája pedig tág teret nyújt mind a

lízingbeadók, mind pedig a lízingbevevők számára az ügyletek eltérő strukturálására, a szabályok kijátszására. Ezen következtetést egyrészt a lízingügyletek kalkulációiból, másrészt a lízingtársaságok bérleti (operatív lízing) szerződéseire vonatkozó üzletszabályzatok, általános szerződési feltételek elemzéséből vontam le.

A lízingre vonatkozó új nemzetközi standard és a Ptk.-beli szabályok módosításának hatályba lépéséig célszerűnek tűnik **a pénzügyi lízing fogalmának Hpt-beli módosítása**, melynek keretében célszerű lenne egyértelművé tenni, hogy a tőke-kamat megbontás szerződésben való feltüntetése, a lízingtárgy lízingbevevő könyveiben való kimutatása nem a minősítés feltétele, hanem következménye. Az új szabályozásban szükséges volna explicite definiálni **a tartalom elsődlegességét a forma felett**, azaz javasolt annak kijelentése, hogy nemcsak a kimondott vételi opció esetén minősül egy lízingügylet pénzügyi lízingnek, hanem az ügylet gazdasági tartalmától is.

5. Új kutatási eredmények

Az elvégzett empirikus kutatás, a vonatkozó jogszabályok, valamint a hazai és a nemzetközi szakirodalom feldolgozása alapján a következő új és újszerű tudományos eredmények fogalmazhatók meg:

1. **A hitelintézetekre vonatkozó hazai számviteli előírások helyett az egyedi pénzügyi kimutatások szintjén is a nemzetközi számviteli előírások alkalmazása volna célszerű,** informatív és egyben gazdaságos is.

Az eredmény eléréséhez megvizsgáltam vonatkozó jogszabályi előírásokat, a nemzetközi standard szerinti beszámoló előállításának banki gyakorlatát, valamint a nemzetközi felügyeleti jelentéstételi kötelezettségek tervezett változását. Összevettem a vonatkozó szabályokat a magyar bankszektor tulajdonosi szerkezetével is, valamint elemeztem a nagy könyvvizsgáló társaságok erre vonatkozó kutatásait is.

2. **A hazai jogszabályok szerint operatív lízingnek minősülő, és ekképp bemutatott ügyletek gazdasági tartalmukat tekintve és a nemzetközi számviteli standardok előírásai szerint is jellemzően pénzügyi lízingnek minősülnek.**

Ezt az eredményt a jogszabályi előírások elemzése mellett a legnagyobb lízingcégek bérletre vonatkozó általános szerződési feltételeinek részletes vizsgálatával értem el. A számítások igazolták, hogy a lízingbeadó szempontjából a nemzetközi standard minősítési kritériumai közül legalább egy lényegileg fennáll az operatív lízingügyletek esetében.

3. A ma hatályos számviteli törvény és a hitelintézetekre vonatkozó számviteli kormányrendelet helyes alkalmazásával, illetve a jelenlegi leszűkítő megfogalmazás és értelmezés megváltoztatásával **a magyar szabályok szerint is pénzügyi lízingnek minősülő standard** – separatív tételeket és kamatláb-eltérítést nem tartalmazó – **ügyletek helyes számviteli kezelése és értékelése gyakorlatilag megfeleltethető a nemzetközi számviteli standard szerinti bemutatásnak.**

Ennek alátámasztására számos saját készítésű példán keresztül megvizsgáltam a jelenlegi könyvelési és értékelési gyakorlatot, ezt összevettem a számviteli törvény elveivel, valamint a kormányrendelet szó szerinti előírásaival. Bizonyítottam, hogy a kormányrendelet szó szerinti előírásai mind egymással, mind pedig a számviteli törvény alapelveivel ellentmondásban vannak, s megmutattam ezen ellentmondás feloldásának lehetséges módját. A fentieket a mintába került szerződésekre futtatott klaszterelemzéssel igazoltam.

4. **A lízingügyletek IFRS szerinti nyilvántartása** gazdasági tartalmát tekintve közelebb áll a megbízható és valós képhez, mint a hazai kormányrendelet szó szerinti értelmezése alapján adott megoldások. Ugyanakkor saját számpéldáim alapján bebizonyítottam, **hogy a vezetői információk szempontjából** ez a megoldás éppen **nehezíti a tisztánlátást**, és szükségessé teszi a lízingügyletek eredményének (kamatbevételének) tényezőkre történő felbontását. E felbontásra tényezőfelbontás vezetői számvitelben jól ismert, ám e területen még nem alkalmazott láncmódszerét alkalmaztam.

5. **A nemzetközi számviteli standardoknak megfelelő beszámoló jelenlegi összeállítási módszertana nehézkes,** nehezen bizonylatolható, és számos esetben a szerződésszintű analitikával való alátámasztása gondot okoz. Ezen megállapításom egybeesik az e területen ismert korábbi kutatási eredményekkel. Bár a jogalkotó részéről már felfedezhető a szándék az IFRS szerinti beszámoló engedélyezésére az egyedi beszámolók szintjén, a munka azonban lassan folyik, így továbbra is azzal érdemes számolnunk, hogy a számviteli kormányrendelet hosszabb távon is érvényben marad, ezért szükség van a nemzetközi standardok szerinti pénzügyi kimutatások összeállításának egyszerűsítésére, automatizálására.

Ennek megoldására egy olyan módszertant javasoltam, és fejtettem ki részletesen, amely a pénzügyi lízingügyletek esetében lehetővé teszi a párhuzamos – magyar bizonylatok és IFRS szerinti tőke-kamat megbontás szerinti – könyvvezetést, s ezek alapján a főkönyvi számlák helyes paraméterezésével az automatikus mérleg- és eredményösszeállítást mindkét szempontrendszer szerint. A bemutatott megoldás megköveteli valamennyi érintett gazdasági esemény párhuzamos könyvelését, valamint a főkönyvi számlák helyes besorolását a kétféle jelentéstételi rendszerbe.

6. Javaslatok (elméleti és gyakorlati felhasználás)

A fentebb és a disszertáció egészében ismertetett elemzések, eredmények alapján **javaslataim** a következők:

- A hitelintézeti szektor számára lehetővé kell tenni az **egyedi vállalatok szintjén is a nemzetközi standardok szerinti jelentés elkészítését**, mind adózási, mind pedig felügyeleti célokra.
- A hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások beszámolási sajátosságairól szóló **számviteli kormányrendelet meg kell tisztítani a leszűkítő értelmezést eredményező konkrét előírásoktól**, s ezeket nem jogszabály, hanem szakmai iránymutatásként – esetleg PSZÁF-ajánlások, körlevelek formájában – célszerű megjeleníteni.
- A fentiek alapján javaslom a **számviteli kormányrendelet kamatfelfüggesztésre és törlesztési sorrend meghatározásra vonatkozó részeinek (17. §) törlését**, valamint ennek megfelelően a kintlévőségek értékelésére vonatkozó 7. számú melléklet kapcsolódó előírásainak módosítását.
- Javaslom, hogy a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások az eredményben realizált kamatbevételt az effektív kamatláb alkalmazásával határozzák meg.
- Javaslom, hogy a **pénzügyi lízing Ptk.-beli szabályozását vizsgálják felül**. E felülvizsgálat során vegyék figyelembe az általam ismertetett szakmai érveken túl az IAS 17 felülvizsgálata során szerzett tapasztalatokat, s ennek hatályba léptetését hangolják össze a várható új nemzetközi lízingstandard hatályba lépésének időpontjával.

- A lízingre vonatkozó új nemzetközi standard és a Ptk.-beli szabályok módosításának hatályba lépéséig javaslom **a pénzügyi lízing fogalmának Hpt-beli módosítását**. Ennek keretében célszerű lenne egyértelművé tenni, hogy a tőke-kamat megbontás szerződésben való feltüntetése, a lízingtárgy lízingbevevő könyveiben való kimutatása nem a minősítés feltétele, hanem következménye. Az új szabályozásban szükséges volna explicite definiálni a tartalom elsődlegességét a forma felett, azaz javasolt annak kijelentése, hogy nemcsak a kimondott vételi opció esetén minősül egy lízingügylet pénzügyi lízingnek, hanem az ügylet gazdasági tartalmától is.

7. Az értekezés témaköréből írt tudományos közlemények; ismeretterjesztő publikációk; előadások (konferencia, szimpózium, tanácskozás, ülések)

A. SZAKKÖNYVEK

Rakó Ágnes – Nagy Zsuzsanna – Gálos Gréta Diána – Csikósová Sabina – Gulyás Éva – Veres Judit: Hitelintézetek könyvvizsgálata és ellenőrzése, „C” rész 1-4. fejezetek, Budapest, Alinea Kiadó, 2010. 377 – 429. p.

Veres Judit – Gulyás Éva: Bankszámvitel, 5. fejezet és gyakorló feladatok 7, 10, 13.; Budapest, Alinea Kiadó, 2008. 129 – 187. p.; 231. p.; 235. p.; 239. p.

B. IDEGEN NYELVEN TELJES TERJEDELEMBEN MEGJELENT KÖZLEMÉNYEK

Gulyás Éva – dr. Wickert Irén: The impact and practice of applying IFRS – the case in Hungary, 4th International Conference of Economic Sciences, Quality of Life, Sustainability and Locality, 9-10 May 2013 – Kaposvár University – Kaposvár – Hungary, ISBN 978-963-9821-61-3

Éva Gulyás: Foreign currency position and the financial statement; in: Proceedings of 2nd International Conference on Emerging Economies Partium Christian University, Oradea, Romania; 2011. október 27-29.; elfogadva,

C. MAGYAR NYELVŰ TELJES TERJEDELEMBEN MEGJELENT KÖZLEMÉNYEK

Gulyás Éva: Az IAS 17 és a vezetői számvitel, in: SZAKma (Számvitel-Adó-Könyvvizsgálat), 56. évfolyam, 2014. január, elfogadott közlemény

Gulyás Éva: Devizás tételek értékelése – a számviteli szabályozás és a gazdálkodók döntéseinek összefüggései, in: Hitelintézeti Szemle Különszám, 2012/tizenegyedik évfolyam, 2012. július, 50-61.p.

Gulyás Éva: Az eszközviesszavétel számviteli és áfa-sajátosságai a lízingbeadónál, termelőeszközök zártvégű lízingje esetén; in: Számviteli tanácsadó; III. évfolyam, 12. szám, 2011. december; 14-21. p.

Gulyás Éva – Veres Judit: A pénzügyi lízingszerződések idő előtti lezárása – Az eszközviesszavétel számviteli és adózási sajátosságai; in: Számviteli tanácsadó, III. évfolyam, 12. szám, 2011. december; 2-5. p.

Gulyás Éva – Veres Judit: A devizás pénzügyi lízing elszámolásának számviteli és áfa-szabályozása II.; in: SzámAdó; XVII. évfolyam, 1. szám, 2008. január;

Gulyás Éva – Veres Judit: A devizás pénzügyi lízing elszámolásának számviteli és áfa-szabályozása I.; in: SzámAdó; XVI. évfolyam, 12. szám; 2007. december, 3-9. p.

Gulyás Éva – Veres Judit: A devizás pénzügyi lízing szabályozása; in: SZAKma (Számvitel-Adó-Könyvvizsgálat), 49. évfolyam, 2007. december; 511-516. p.

Gulyás Éva: Lízingügyletek idő előtti lezárásának számviteli kezelése a lízingbeadó szempontjából; in: Válasz a kihívásokra – Számadás a legújabb közgazdasági kutatások eredményeiről; Magyar Tudományos Akadémia VEAB Közgazdaságtudományi Munkabizottságának és a Pannon Egyetem Számvitel és Controlling Tanszékének közös kiadványa; 2012.; Elfogadva, megjelenés folyamatban;

D. MAGYAR NYELVŰ INNOVÁCIÓS KUTATÁSOK

Gulyás Éva – Veres Judit: Eszközviességkezelés pénzügyi lízingügyletek esetén; Corvinus Egyetem, Pénzügyi és Vezetői számviteli tanszék, Innovációs kutatás, Megrendelő: CIB Lízing Zrt; 2005

Gulyás Éva – Veres Judit: Devizás lízingügyletek ÁFA-kezelése; Corvinus Egyetem, Pénzügyi és Vezetői számviteli tanszék, Innovációs kutatás, Megrendelő: CIB Lízing Zrt; 2005